

Srpski mediji - divlje područje

RAZGOVOR

Beograd - Srpske medije vidim kao divlje područje. Novinari su žrtve uređivačkih politika, kao i državne politike uopšte, i zaista novinare ne mogu da krivim za loše stanje. Oni pokušavaju da rade svoj posao, ali drugi su odgovorni za ono što se u medijima dešava. Veliki problem je što država nije regulisala medijsko tržište, pa tako određene medije pomaže, a neke potpuno ignoriše. Sada se javilo nešto za šta nisam verovala da će se ikada pojaviti posle završetka režima Slobodana Miloševića, a to je kontrola

medija. Ta kontrola je u nekim situacijama dovedena do besmisla, kaže za Danas Milica Pešić, izvršna direktorka Media Diversity Instituta iz Londona.

● Na koje situacije mislite?

- Na primer, postoje informacije u vezi s političarima koje se nije usudio da objavi nijedan medij u Srbiji. O tome se moglo čitati samo na društvenim mrežama. Hoće li mediji već jednom da shvate da je njihova uloga da kontrolišu vlast?

● Kako vidite problem cenzure medija?

- Cenzura postaje otvorena i direktna. Od kolega sam čula da postoje otvoreni telefonski pozivi kao vid pritiska. U komunizmu se

govorilo da nije strašno kada te neko pozove, nego kada te niko ne zove, jer je to značilo da ti je „odzvonilo“. Da li se mi vraćamo u to vreme - zvoni, pa ne zvoni? I oni koji vode medije opet pristaju na to. Da li je moguće da se, posle svega što su mediji prošli i posle sramne uloge koju su odigrali tokom devedesetih, ništa

nije naučilo? Da, ništa se, izgleda, nije naučilo. I strašno je što se u Srbiji, u 21. veku, veruje da se neka informacija može zaustaviti.

● A autocenzura?

- Autocenzura se javlja samo tamo

Homofobija - novi nacionalizam na Balkanu

„Trenutno u medijima nema jezika mržnje prema drugima, kao što se tokom devedesetih mržnja širila prema ljudima druge nacionalnosti, etničke pripadnosti i veroispovesti. Međutim, danas je u medijima masovno prisutna homofobija. Homofobija je na Balkanu novi nacionalizam“, kaže Pešićeva.

gde ima cenzure. Dok postoji cenzura, postojaće i autocenzura. Kod novinara postoji kultura straha, pa tako oni danas unapred razmišljaju o tome šta im se može dogoditi ako objave nešto što vlast ne želi da se otkrije.

● Smatrate li da se država previše meša u uređivačku politiku medija?

- Evo da odgovorim pomoću primera... U danu kada je izabrana Vlada na RTS-u sam slušala Srđana Škora, šefa deska u Novostima, i bila sam prijatno iznenađena njegovom analizom, jer je bila profesionalna i nimalo pljuvačka. Međutim, čovek je ubrzo ostao bez funkcije. Ta smena sa mesta šefa deska je bila potpuno kontraproduktivna po ugled nove vlade. Škoro nije smeo da bude smenjen, jer se odmah znalo kome će biti pripisane zasluge za tu smenu.

● Vi, dakle, krivite državu za loše stanje u medijima?

- Država nije uradila ništa da bi mediji postali nezavisni, stabilni i profesionalni. Koliko mislim da je kriv Miloševićev režim, isto toliko mislim da je kriv i demokratski režim koji je došao posle njega. Ništa se bitno nije promenilo. Kada sam devedesetih za „Tajms“ intervjuisala književnika Filipa Davida, on mi je rekao da je u Miloševićevo vreme posejana kultura koja će još dugo da traje. To je tačno, jer ta kultura je i danas prisutna. Dakle, da zaključim, kada je reč o medijima, mene više boli ono što je tokom deset godina uradila demokratska vlast nego ono što je uradio režim tokom devedesetih. Posle demokrata je došla neka nova ekipa koja je, u stvari, samo pogoršala situaciju.

● Kako vidite uticaj tajkuna na srpske medije?

- Ni ti tajkuni danas više nisu tako važni za medije kao što su bili u vreme kad su demokrate bile na vlasti. To je tako jer se sada pojavila „čvrsta ruka“ koju naš narod, po tradiciji, voli. Veza između tajkuna i političara više nije tako jasna kao što je bila u vreme demokrata, a verovatno ima i nekih novih tajkuna koji su još nepoznati medijima. Vidimo da krupni kapitalisti više nisu tako moćni, pojedini su uhapšeni, nekima se sudi, ali ne verujem da će zaista i dogovarati za

ono što su uradili srpskoj ekonomiji. S druge strane, neki tajkuni s kojima sam razgovarala misle da je najbolje da sa ovom vlašću naprave nekakav dil u stilu „ja sam krao, ali sad ću dati da se podigne pet škola i šest bolnica i završili smo posao“.

● A u svetu?

- Naravno da postoji pokušaj moćnih ljudi da utiču, odnosno da imaju svoje medije. Ipak, ono što je glavna razlika jeste što se vlast plaši medija. To je slučaj Britanije.

● Koliko su nam danas, u vremenu sveopšte tabloidizacije, potrebni ozbiljni mediji?

- Danas su nam više nego ikada potrebni takvi mediji kako bi nam objasnili šta nam se zaista dešava. To smo naučili i u slučaju Džulijana Asanža, kada su ozbiljni i odgovorni mediji odigrali ključnu ulogu. Ti mediji su sortirali brojna dokumenta i stavili ih u pravi kontekst.

● Kako objašnjavate fenomen tabloida?

- U svim postkomunističkim državama tabloidi su doživeli procvat, jer u prethodnim sistemima nije bilo takvih medija. Narod je bio gladan informacija koje nude tabloidi. Kada je reč o orijentaciji i sadržaju, razlika između britanskih i srpskih tabloida je ogromna. Naime, u Srbiji su tabloidi u službi politike, dok u Britaniji oni mahom služe za zabavu.

● Da li pristupanje Evropskoj uniji može da poboljša stanje medija?

- Pitam se kako će Evropska unija reagovati na činjenicu da se danas u Srbiji mediji opet dele na one koji su za vlast i na one koji nisu za istu. EU može pre pristupanja Srbije da bude nekakav korektiv. Međutim, kada Srbija postane članica, više ništa neće moći da uradi, to smo videli i na slučaju Mađarske. No, ipak se nadam da će do tada da se uspostavi medijsko tržište, kriterijumi, da će preživeti mediji koji bi trebalo da prežive... Na kraju, nadam se da će i građani shvatiti koliko je velika razlika između tabloida i, recimo, Danasa. Tu može da pomogne medijska edukacija, makar kod onih koji prođu kroz nju, a koliko znam neke nevladine organizacije već nude takvu obuku.

Boban Karović

**Nesloga
narodu
škodi.**

Latinska izreka